

Dagblad De Gelderlander
Koornmarkt 8/a
4001 KW Tiel

Aduard, 5 januari 1995

Geachte Redactie.

Graag vraag ik uw aandacht voor het volgende:
Al geruime tijd ben ik met een onderzoek bezig naar het lot van een drietal mannen die vanaf 1 november 1944 zijn verdwenen. Een van de mannen was een oom van mij. Samen met de beide anderen is hij op 1 november 1944 vanuit Noord-Nederland vertrokken naar het bevrijde Zuiden. Nadien hebben de betrokken families niets meer van hen vernomen en gaan er dan ook vanuit dat ze door de Duitsers zijn geliquideerd. Direct na de bevrijding zijn door familieleden pogingen ondernomen om klaarheid te verkrijgen omtrent het lot van hun familielid overigens zonder deze zoekacties op elkaar af te stemmen deels wellicht omdat men elkaar destijds niet kende.

Het onderzoek heeft tot resultaat gehad dat er thans een redelijk beeld is ontstaan van het drietal en (een deel van) hun activiteiten en van de destijds ondernomen opsporingspogingen. Deze informatie is verwerkt in het verhaal dat u aantreft op de bijlage waaruit ook blijkt dat het spoor van de mannen stopt in de omgeving Tiel-Wageningen. Vanaf november 1993 tot heden heb ik bij een groot aantal instanties (18) in Nederland geprobeerd informatie te verkrijgen, echter zonder tastbare resultaten. Ik ben tot de conclusie gekomen dat de oorzaak hiervan zeer waarschijnlijk gezocht moet worden in het feit dat een groot deel van het gebied Tiel-Wageningen in die periode door de Duitsers is ontruimd omdat het frontgebied was. Nu hoop ik dat er in het verspreidingsgebied van uw dagblad wellicht nog mensen zijn die indertijd contact hebben gehad met de mannen en/of iets hiervan af weten en mij daarover hunnen informeren.

Als u mij kunt helpen door bijvoorbeeld publikatie van het verhaal of een oproep in uw dagblad zou ik dat zeer op prijs stellen. Indien u daartoe mogelijkheden ziet dan hoor ik dat graag van u. Voor uw eventuele medewerking zeg ik u bij voorbaat hartelijk dank.

Met vriendelijke groet.

J. Wobbes
Snikweg 32
9831 PR Aduard
tel. 05903-2268

bijlage: 1

Advaard, december '94

J. Wobbes 05903-2268

Vermist

Sedert begin november 1944 tot heden worden er nog altijd een 3-tal mannen vermist die zich, voor zover bekend, destijds ophielden in het gebied Tiel-Wageningen. Het betreft de volgende personen:

Jan Gouman, geboren op 13-06-1916 te Barendrecht, was tot medio 1943 wachtmeester bij de Marechaussee te Hoogerheide in Brabant. Nadat hij een politieke arrestant liet ontvluchten werd hij door de bezetter veroordeeld tot 9 weken gevangenisstraf waarna hij zich genoodzaakt zag te onderduiken. Vanaf juli '43 tot september '44 zat hij ondergedoken te Hoogkerk en van september '44 tot november '44 te Deventer. Er zijn aanwijzingen dat hij bekend was onder de naam Jan Barendrecht. Het persoonsbewijs van hem is in het bezit van zijn zuster.

Geert Wijdeveld, geboren op 22-08-1921 te Onstwedde, hij was een schipperszoon en werkte als sluiswachter ergens in Brabant/Limburg. Hij kreeg op een zeker moment aanwijzingen dat men hem wilde tewerkstellen in Duitsland. Hij voelde daar absoluut niet voor en dook onder bij zijn zwager die voer met een binnenvaartschip. Medio 1944 lag dit schip in het Peizerdiep in de omgeving van Hoogkerk bij de boerderij van de familie Wobbes. Het is niet bekend of hij een schuilnaam had, zijn persoonsbewijs is in het bezit van zijn zuster.

Hendrik Wobbes, geboren op 15-12-1919 te Tijnje, hij werkte op het veehouderijbedrijf van zijn moeder in de omgeving van Hoogkerk. Hij hield zich ondermeer bezig met hulp aan onderduikers en probeerde zo de bezetter tegen te werken. Ook op de boerderij waren een aantal onderduikers verborgen. Het is binnen de familie niet bekend of hij een schuilnaam bezat, ook is het persoonsbewijs van hem niet (meer) in het bezit van de familie.

Wat het 3-tal in 1944 verder ondernam is (nog) niet bekend, wel dat ze, onder leiding van Jan Gouman, werkten aan hun fysieke conditie dat plaatsvondt in het ruim van een leeg binnenvaartschip dat eveneens in het peizerdiep lag afgemeerd. Verder is bekend dat de mannen veelal de avonden en nachten 'op pad' waren. In 1944 bracht de Groninger SD zware klappen toe aan het verzet o.a. in Hoogkerk en omgeving. De Duitse SD'er Lehnhoff bleek, tijdens een later bezoek aan het onderduikadres van Jan Gouman, in het bezit te zijn van een foto van laatstgenoemde. De Duitse druk deed de jongens ongetwijfeld beseffen dat de grond te heet werd onder hun voeten waarop zij besloten om gezamenlijk te vertrekken naar het bevrijde Zuiden om daar hun diensten aan te bieden aan de geallieerden. In de vroege morgen van 1 november 1944 zijn de mannen vertrokken, juist op tijd want even later arriveerden de Duitsers

bij de boerderij van de familie Wobbes, op zoek naar onderduikers, die ze gelukkig niet vonden. De jongens zijn vertrokken op hun fietsen en hebben de eerste nacht kunnen doorbrengen bij kennissen in Deventer. Vervolgens zijn ze verder getrokken en uiteindelijk terecht gekomen in Tiel. Vandaar heeft de oversteek over de Waal plaatsgevonden. Direct na de oorlog heeft de veerbaas aldaar verklaard dat hij de jongens de weg heeft gewezen. De fietsen, zonder binnenbanden, waren bij hem blijven staan, de binnenbanden zijn gebruikt door Hendrik Wobbes die, als enige van de drie, niet goed kon zwemmen en op deze wijze voorzorgen trof voor het geval hij te water raakte. Wat de mannen in het zuiden hebben ondernomen en welke contacten ze hebben gehad is niet bekend. Volgens naspeuringen direct na de oorlog hebben ze waarschijnlijk contacten gehad met verzetsmensen in Wamel. Volgens de destijds ingewonnen inlichtingen is het 3-tal, in het bezit van een radio-zender en in het gezelschap van een Engelse militair, weer teruggekeerd naar bezet gebied en wel in de omgeving van Wageningen waar vermoedelijk hun werkterrein was. Daar hadden ze contact met 1 of 2 meisjes die deeluitmaakten van het verzet of daarmee contacten onderhielden. Het is vrijwel zeker dat ze daar in handen van de Duitsers zijn gevallen. Uit een brief aan de familie Gouman, gedateerd 6 januari 1948 en ondertekend door een adjudant van de rijkspolitie te Breda, citeer ik het volgende:

"Ik ben bij de Politie te Arnhem en te Wageningen geweest, doch ook daar ben ik niet verder ingelicht kunnen worden. Wel heb ik het betreffende procesverbaal ter inzage gehad, waarin twee meisjes aan de Politie te Wageningen verklaren, dat uw zoon Jan door de Duitsers is aangehouden en met nog twee anderen is weggebracht."

Verderop in deze brief wordt nog vermeld dat de meisjes nog nader gehoord worden door de Recherche van de Politieke Recherche Afdeling/Opsporing Oorlogsmisdadigers te Arnhem, tegen de Duitse Major Kahlen.

Pogingen van mij om het betreffende proces-verbaal boven water te krijgen zijn tot heden niet geslaagd. Uit een andere bron komt het verhaal dat de Duitsers de 3 mannen op een nacht hebben weggevoerd uit een schoolgebouw in Wageningen en ze overgebracht hebben naar een schip dat in de rivier lag. Dit schip zou uiteindelijk tot zinken zijn gebracht in de Oostzee met daarin opgesloten een aantal gevangenen.

Ik heb geen verdere aanwijzingen kunnen vinden wat er met de mannen is gebeurd en waar ze zijn gebleven (begraven). Er loopt thans nog een onderzoek dat uitgevoerd wordt door de Internationaler Suchdienst te Arolsen in Duitsland.

Het zal duidelijk zijn dat de betrokken families graag willen weten wat er uiteindelijk met hun familielid is gebeurd en waar hij is gebleven. Ik hoop dat er onder de lezers nog mensen zijn die iets weten van het voorgaande waarbij bedacht moet worden dat de beschreven mannen mogelijk onder andere naam hebben geopereerd dan de hierboven genoemde.